

**Anexa nr. II la Ordinul Ministrului Educației nr. 3702/21.04.2021
MINISTERUL EDUCAȚIEI**

**Programa școlară
pentru disciplina**

EDUCAȚIE PLASTICĂ

**Învățământ special
Clasele a V-a – a VIII-a
Dizabilități intelectuale ușoare și moderate**

București, 2021

Notă de prezentare

Pentru a relaționa cu lumea înconjurătoare, elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate au nevoie de mijloace alternative de exprimare și comunicare. Valențele terapeutice ale artei au un rol foarte important în procesul de educare și recuperare, abordând stimularea polisenzorială, acțiunea directă cu obiectele din mediul înconjurător și formarea unor abilități plastice, ca mijloace alternative de exprimare și comunicare.

Educația artistică oferă elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate ocazia de:

- a explora diferite materiale și a parcurge procese artistice;
- a intra în contact cu atributele lumii vii, acționând direct asupra culorilor, formelor, texturilor, modelelor și altor caracteristici;
- a utiliza și a analiza numeroase materiale și procese din mediile înconjurătoare pe care le pot analiza, combina, organiza vizual și tactil, astfel încât să corespundă intențiilor lor de comunicare;
- a exprima ceea ce simt, văd, aud, gândesc, atunci când sunt părtași la o experiență artistică;
- a valoriza și a evalua propriile realizări sau pe cele ale colegilor;

Programa școlară pentru disciplina *Educație plastică* reprezintă o ofertă curriculară pentru clasele a V-a – a VIII-a din învățământul gimnazial. Disciplina este prevăzută în Planul-cadru de învățământ, pentru învățământul special gimnazial, dizabilități intelectuale ușoare și moderate aprobat prin OMEN nr.3622/ 27.04.2018, în aria curriculară Arte, având alocat un buget de timp de 2 ore/ săptămână, pe durata fiecăruia dintre cei patru ani de școlaritate.

Disciplina *Educație plastică* își propune să cultive sensibilitatea, creativitatea în scopul comunicării prin artă și asigură premisele unui transfer al achizițiilor dobândite către celelalte discipline și în viața socială. Programa pentru disciplina *Educație plastică* are la bază documente de cercetare utilizate în diferite terapii realizate prin mediere artistică.

Demersul didactic promovat de programa pentru disciplina *Educație plastică* contribuie la profilul de formare al absolventului de gimnaziu prin utilizarea mijloacelor specifice disciplinei: conștientizarea participării plenare prin cultivarea sensibilității, extinderea posibilităților de comunicare cu ajutorul imaginii, apelul la trăirea și exprimarea artistică liberă și creativă, valorificarea învățării în proiecte și produse cu sens pentru elev.

Structura programei școlare include, pe lângă Nota de prezentare, următoarele elemente:

- Competențe generale;
- Competențe specifice și exemple de activități de învățare;
- Conținuturi;
- Sugestii metodologice.

Competențele sunt ansambluri structurate de cunoștințe, abilități și atitudini dezvoltate prin învățare, care permit rezolvarea unor probleme specifice unui domeniu sau a unor probleme generale, în contexte particulare diverse.

Competențele generale vizate la nivelul disciplinei *Educație plastică* evidențiază achizițiile de cunoaștere și de comportament ale elevului pentru întregul ciclu gimnazial.

Competențele specifice sunt derivate din competențele generale, ele reprezintă etape în dobândirea acestora și se formează pe durata unui an școlar. Pentru realizarea competențelor specifice, în programă sunt propuse **exemple de activități de învățare** care valorifică experiența concretă a elevului, integrând strategii didactice adecvate unor contexte de învățare variate. Exemplele de activități au doar valoare orientativă. Pentru formarea competențelor specifice, profesorul este cel care alege și proiectează

activitățile de învățare în funcție de specificul disciplinei, de particularitățile de vârstă și de interesele fiecărui elev, de mijloacele și de materialele pe care le are la dispoziție. Toate acestea presupun personalizarea demersului didactic, prin implicarea activă și creativă a profesorului.

Conținuturile învățării constituie elemente de bază ale domeniului de studiu și sunt mijloace informaționale prin care se urmărește realizarea competențelor.

Sugestiile metodologice includ elemente de proiectare a activității didactice, precum și elemente de evaluare continuă. Este necesară o abordare specifică vârstei, bazată în esență pe stimularea și individualizarea învățării, pe dezvoltarea interesului elevului și pe implicarea în activitate.

Prezenta programă școlară propune o ofertă flexibilă, care permite cadrului didactic să modifice, să completeze sau să înlocuiască activitățile de învățare. Se urmărește astfel realizarea unui demers didactic personalizat, care să asigure formarea competențelor prevăzute de programă în contextul specific al fiecărei clase și al fiecărui elev.

Studiul disciplinei *Educație plastică* început în clasa pregătitoare se continuă până în clasa a VIII-a, permițând o dezvoltare progresivă a competențelor, prin valorificarea experienței specifice vârstei elevilor și prin accentuarea dimensiunilor afectiv-atitudinale și acționale ale formării personalității elevilor.

Competențe generale

- 1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază**
- 2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale plastice și decorative**
- 3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic-vizual în contexte variate**

CLASA a V-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază

Clasa a V-a
<p>1.1. Conștientizarea existenței unui mesaj transmis prin limbaj artistic</p> <ul style="list-style-type: none"> - studierea unei lucrări de artă pentru a percepe conceptul transmis; - exerciții de percepție a imaginii în ansamblul ei; - exerciții de parcurgere a traseului compozițional.
<p>1.2. Studiarea elementelor de limbaj plastic în lucrări de artă și în compoziții proprii</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de observare a rolului elementelor de limbaj plastic în lucrări de artă; - tratarea expresivității limbajului în lucrările proprii.
<p>1.3. Observarea diferențelor între forme de comunicare artistică, plastică și decorativă, care apar de-a lungul timpului, în diferite culturi</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor imagini și/ sau filme care prezintă creații specifice diferitelor culturi; - susținerea unor discuții pe teme date; - realizarea de schițe după imagini.

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale, plastice și decorative

Clasa a V-a
<p>2.1. Întrebuințarea corespunzătoare a instrumentelor, materialelor și tehnicilor specifice în activitățile artistice</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de diferențiere a instrumentelor și a utilității acestora; - exerciții grafice, utilizând creioane, cărbune de desen, cretă, pastel, tuș, pensule; - tratarea picturală a unor suprafețe utilizând pensule de diferite mărimi, ștampile, bureți; - modelarea unor volume cu mâna și/ sau utilizând diferite ustensile specifice; - exerciții de identificare a materialelor necesare lucrării tematice sau liber alese: hârtie, carton, pânză, sticlă, ceramică, lemn etc.
<p>2.2. Formarea gesturilor plastice în scopul însușirii unor tehnici de lucru și a unor elemente de limbaj plastic</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de obținere a diverselor tipuri de puncte, linii, pete, forme cu ajutorul creioanelor, cărbunelui de desen, pensulelor; prin colaje și prin modelare; - realizarea de amestecuri de culori și nonculori pentru obținerea culorilor binare, binare de gradul 2; - exerciții de obținere a tonurilor și a degradeurilor utilizând tehnici specifice graficii și picturii; - experiențe practice cu diferite materiale și tehnici mixte.

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

Clasa a V-a
<p>3.1. Realizarea de compoziții plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de compoziții unitare, închise/ deschise pe un fundal muzical; - realizarea de compoziții cu un centru de interes pe teme date sau alese; - organizarea unei suprafețe date folosind puncte, linii, pete; - organizarea spațiului plastic pe baza posibilităților variate de trasare a liniei; - tratarea picturală a unor suprafețe în cadrul unei compoziții în care sunt folosite culorile calde și/ sau culorile reci;

Clasa a V-a
<ul style="list-style-type: none"> - exprimarea stării afective prin compoziția cromatică; - realizarea unei compoziții și aplicații în care este folosit contrastul unei perechi de culori complementare; - aplicații pentru structurarea imaginii artistice utilizând culori calde, reci și non-culori.
<p>3.2. Participarea la evenimente culturale școlare și extrașcolare care valorifică artele vizuale</p> <ul style="list-style-type: none"> - pregătirea unor expoziții (selecție, panotare, vernisare, premiere); - implicarea la realizarea unei lucrări colective pentru decorarea unui spațiu ambiental; - participarea la concursuri specifice; - vizite în atelierelor unor artiști; - participarea la ateliere comune părinți-copii.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a V-a
Limbajul plastic	<p>Prezentarea domeniului artelor plastice: ramuri, genuri, spațiul plastic</p> <p>Elemente de limbaj plastic: punct, linie, pată, formă bi și tridimensională, culoare, valoare</p> <p>Culorile spectrului solar</p> <p>Clasificarea culorilor - conform teoriei constructive despre culoare (culori primare, binare de gradul 1 și 2, calde și reci, culori complementare) și non-culori</p> <p>Amestecuri cromatice și acromatice; nuanțe și griuri</p> <p>Efectele emoționale ale acordurilor de culori</p> <p>Contrastele valorice între lumină și umbră</p>
Noțiuni de cultură artistică	Prezentare succintă a celor mai reprezentative lucrări din istoria artei universale
Tehnici specifice artelor plastice	<p>Materiale și tehnici de lucru</p> <p>Desenul în creion, cărbune</p> <p>Pictura în culori de apă</p> <p>Modelajul în lut</p> <p>Tratarea picturală</p> <p>Activarea simțurilor prin materialele din care sunt făcute obiectele de artă</p> <p>Experiențe cu diferite materiale și tehnici</p>
Compoziția plastică	<p>Noțiuni generale despre imaginea plastică</p> <p>Imaginea plastică bidimensională, plană</p> <p>Noțiuni de compoziție. Compoziția liberă. Unitatea compoziției</p> <p>Compoziții cu dominantă verticală, orizontală, oblică</p> <p>Organizarea spațiului plastic închis sau deschis prin linie și pată</p> <p>Centrul de interes</p>
Proiecte și evenimente	<p>Mapă de lucrări plastice</p> <p>Vizite în atelierelor unor artiști</p> <p>Expoziții tematice</p> <p>Ateliere părinți-copii</p>

CLASA a VI-a

Competențe specifice și exemple de activități de învățare

1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază

Clasa a VI-a
<p>1.1. Transmiterea mesajului prin limbaj plastic în domeniul artelor tridimensionale</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de recunoaștere a elementelor expresive ale limbajului vizual în opere de artă; - exerciții de proiectare a limbajului vizual în lucrări proprii; - analizarea mesajului transmis în propria lucrare.
<p>1.2. Corelarea mesajului artistic al unei lucrări de artă cu mijloacele de expresie</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de aplicare la alte domenii artistice a mesajului comunicat prin expresie plastică - paralelă cu muzica (de exemplu: ritm plastic - ritm muzical), cu literatura, cu abilitarea manuală etc.; - joc de rol cu scopul utilizării limbajului specific (de exemplu: „La muzeu”, „Vizită la expoziție”); - analiza propriilor lucrări raportate la mijloacele de expresie utilizate.
<p>1.3. Identificarea diferitelor forme de comunicare artistică, plastică și decorativă</p> <ul style="list-style-type: none"> - vizionarea unor imagini și/ sau filme care prezintă creații specifice artelor plastice și decorative; - recunoașterea unor opere celebre din istoria artei europene.

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale plastice și decorative

Clasa a VI-a
<p>2.1. Folosirea instrumentelor în contexte specifice tehnicii abordate</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor compoziții utilizând instrumente corespunzătoare unor tehnici grafice; - elaborarea de schițe folosind după caz linii în duct continuu, subțire-gros, hașuri, linii punctate, întrerupte etc.; - crearea de variante coloristice prin tratarea decorativă a suprafețelor într-o compoziție ritmată.
<p>2.2. Adecvarea limbajului plastic folosit la comunicarea mesajului intenționat</p> <ul style="list-style-type: none"> - experimentarea tratării decorative pe diferite suporturi (diferite tipuri de hârtie, pe pânză, pe lemn, pe sticlă, etc.); - realizarea de schițe cu dominantă de culoare; - realizarea de schițe utilizând diverse game cromatice; - realizarea de schițe folosind contraste cromatice.

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

Clasa a VI-a
<p>3.1. Transpunerea ideilor, stărilor afective și mesajelor prin limbaj plastic în cadrul unor lucrări proprii</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea spațiului plastic închis/ deschis; - realizarea de compoziții cu un centru de interes; - realizarea de compoziții folosind forme plastice inspirate din natură; - realizarea de compoziții utilizând culori calde și/ sau reci; - realizarea de compoziții utilizând culorile complementare; - realizarea de compoziții utilizând ritmul plastic.
<p>3.2. Realizarea unor lucrări artistice, în cadrul unor evenimente cultural-școlare</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea unor expoziții în spațiile școlare (selecție, panotare, vernisare, premiere);

Clasa a VI-a
- participarea la concursuri locale, regionale, naționale și internaționale; - participarea la cercuri de pictură, workshop de pictură (art-therapy).

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VI-a
Limbaj plastic	Expresivități ale limbajului plastic Operarea cu „valoarea” ca element de limbaj în spațiul plastic Linia valorată, pata valorată. Contrastul valoric ca mijloc de expresie plastică Contrastele cromatice ca mijloace de expresie plastică (conform teoriei constructive despre culoare) Game cromatice Acorduri cromatice Dominanta cromatică
Noțiuni de cultură artistică	Prezentare succintă a celor mai reprezentative lucrări din istoria artei europene
Tehnici specifice artelor plastice	Tehnici grafice - valorația prin linie și suprafață în creion și cărbune Tratarea picturală Tratarea decorativă
Compoziția plastică	Natura ca sursă de inspirație - schițe, crochiuri, etc. Forme naturale - forme plastice, plane și spațiale Compoziția decorativă - stilizarea și modulul Ritmul în compoziția decorativă Ritmul în compoziția plastică
Proiecte și evenimente	Expoziția, workshop de pictură, concursuri de specialitate

CLASA a VII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază**

Clasa a VII-a
<p>1.1. Decodificarea mesajelor transmise prin limbaj artistic în domeniul artelor decorative</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de observare a unor lucrări de artă decorativă; - analizarea unui ansamblu de vestimentație; - exerciții de descriere a artelor textile, mobilier, ceramică, sticlă, metal, design, etc.
<p>1.2. Analizarea valențelor expresive ale limbajului plastic în compoziții diverse</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea unor creații artistice; - stimularea comunicării de tip artistic prin joc de rol (de exemplu: „Sunt ghid/ interpret local” - joc de inițiere în comunicarea de tip artistic).
<p>1.3. Identificarea unor forme de comunicare artistică, plastică și decorativă, în arta românească</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza unor lucrărilor de artă din albume de artă românească; - vizionarea de filme didactice și documentare de profil.

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale plastice și decorative

Clasa a VII-a
<p>2.1. Utilizarea limbajului plastic, a tehnicilor și instrumentelor variate în cadrul studiului după natură și/ sau compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> - desenarea, după natură, a unor obiecte, evidențiind fiecare etapă de studiu; - abordarea interdisciplinară în realizarea aceleiași compoziții tematice, folosind diferite tehnici și instrumente (cărbune, creion etc.).
<p>2.2. Valorificarea valențelor expresive ale limbajului plastic în studiul după natură și/ sau compoziție</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de schițe după natură în diverse tehnici rapide (pensulă, peniță, burete, pană etc.); - realizarea unei compoziții plecând de la realitatea obiectivă, folosind contrastul extrem al scării valorice, în tehnica creion sau tuș; - obținerea elementelor de limbaj prin tehnici grafice, de pictură și de modelaj.

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

Clasa a VII-a
<p>3.1. Exprimarea ideilor, sentimentelor și mesajelor prin compoziții plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de studii după natură (flori, plante, fluturi etc.); - realizarea de peisaje cu ajutorul perspectivei libere (anotimpurile, momentele zilei); - realizarea de motive decorative folosind tehnici diverse; - realizarea de compoziții plastic folosind redarea în perspectivă a formelor.
<p>3.2. Realizarea de produse artistice creative, originale și funcționale, în cadrul unor evenimente la nivel local sau la nivel de comunitate</p> <ul style="list-style-type: none"> - organizarea unor expoziții într-un spațiu adecvat promovării talentelor; - participarea la diverse evenimente culturale în școală sau în comunitate.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VII-a
Limbajul plastic	Redarea în perspectivă a liniei, a suprafeței și a volumului: studii după natură (natură statică, peisaj) Modularea formelor și texturilor prin valoare Efectul spațial al culorilor
Noțiuni de cultură generală	Prezentare succintă a celor mai reprezentative lucrări din istoria artei românești
Tehnici specifice artelor plastice	Valorație creion - cărbune
Compoziția plastică	Compoziția plastică cu mai multe centre de interes - compoziția statică și compoziția dinamică Compoziția decorativă; principii decorative: stilizarea, simetria, repetiția, alternanța și jocul de fond
Proiecte și evenimente	Portofoliu de documentare

CLASA a VIII-a**Competențe specifice și exemple de activități de învățare****1. Receptarea cu sensibilitate și spirit critic a mesajelor artistic - vizuale în scopul formării culturii artistice de bază**

Clasa a VIII-a
<p>1.1. Interpretarea unor mesaje artistice receptate în artele cinetice: teatru, film, TV, computer, etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> - aplicarea exercițiului receptării în artele cinetice: teatru, film, TV, computer, etc.; - exerciții de analiză asupra unor creații artistice.
<p>1.2. Utilizarea criteriilor valorice proprii în analiza lucrărilor de artă</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza legăturii între mesajul transmis și mijloacele de expresie folosite în diferite lucrări de artă; - exerciții de inovație în arta contemporană.
<p>1.3. Observarea unor direcții de manifestare în artele vizuale contemporane</p> <ul style="list-style-type: none"> - analiza unor afișe de teatru, de film, spectacol etc.; - realizarea de postere colective; - analiza unor decoruri, costume, creații de design vestimentar și interior; - vizionarea de filme documentare.

2. Utilizarea de instrumente și tehnici variate specifice artelor vizuale plastice și decorative

Clasa a VIII-a
<p>2.1. Punerea în valoare a caracteristicilor instrumentelor și a potențialului expresiv al tehnicilor aplicate, în contexte diferite</p> <ul style="list-style-type: none"> - schițarea de peisaje în care adâncimea este sugerată, prin micșorarea treptată a formelor; - realizarea unei compoziții decorative folosind diferite instrumente (de exemplu: compas, riglă, echer).
<p>2.2. Valorizarea, în contexte variate, a caracteristicilor expresive ale limbajului plastic și decorativ în compoziții și în mediul înconjurător</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de compoziții decorative cu figuri geometrice plane/ spațiale sau cu forme și structuri naturale; - schițarea unor postere pe diferite teme utilizând instrumente și tehnici variate.

3. Exprimarea ideilor, sentimentelor și a mesajelor, utilizând limbajul artistic - vizual în contexte variate

Clasa a VIII-a
<p>3.1. Exprimarea ideilor, sentimentelor și mesajelor în diferite domenii artistice</p> <ul style="list-style-type: none"> - realizarea de compoziții tematice urmărind armonii cromatice; - realizarea unei naturi statice evidențind fiecare etapă de studiu; - realizarea de compoziții figurative (de exemplu: scene de poveste, piese de teatru); - realizarea unor afișe de grafică publicitară (de exemplu: afiș de spectacol, copertă de carte, ambalaj din carton al unui produs, siglă a unei firme etc.); - comentarea unor creații din cadrul artelor cinetice.
<p>3.2. Dezvoltarea de evenimente ce pun în evidență produse artistice creative bazate pe teme plastice</p> <ul style="list-style-type: none"> - pregătirea unor expoziții în spațiile școlare și culturale; - realizarea de afișe, broșuri etc. în cadrul unor proiecte tematice; - promovarea unui concurs/ eveniment la nivelul școlii/ comunității.

Conținuturi

Domenii de conținut	Clasa a VIII-a
Limbajul plastic	Elemente de perspectivă: - reprezentarea punctului, a drepte, a figurilor și a corpurilor geometrice în perspectivă Noțiuni generale de design: design grafic, design de produs, design ambiental
Noțiuni de cultură artistică	Prezentare succintă a celor mai reprezentative lucrări din istoria artei contemporane
Tehnici specifice artelor plastice	Reprezentare grafică și cromatică, modelaj, grafică computerizată, fotografiere
Compoziția plastică	Studiul după natură, creion și culoare: natură statică (continuare) Modularea luminii pe volum Textură și materialitate Expresivitatea corpului și figurii umane (compoziții figurative cu personaje). Compoziția decorativă pe baza modificării succesive a spațiului în cadrul unei liniaturi inițiale
Proiecte și evenimente	Afiș de promovare

Sugestii metodologice

Activitățile de Educație plastică trebuie să pună accent pe modalitățile de lucru care respectă principiile didactice pentru elevii cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate: individualizarea, accesibilitatea sarcinilor, asigurarea unei baze perceptiv-motrice care să ajute la formarea gesturilor plastice.

Exersarea gesturilor plastice, învățarea elementelor de limbaj plastic stimulează exprimarea liberă a elevilor. Combinarea și armonizarea culorilor permit elevilor cu dizabilități intelectuale ușoare și moderate să-și diminueze propriile tensiuni emoționale și comportamentale, să atingă stări de echilibru psiho-afectiv.

Educația plastică trebuie să contribuie, în mod deosebit, la formarea și dezvoltarea spiritului de observație, a atenției, a reprezentărilor spațiale, a interesului și plăcerii de a desena, a colora, a modela și a aranja, după cerințele frumosului din jur.

Profesorul trebuie să creeze un climat socio-afectiv pozitiv, securizant și stimulat și să asigure flexibilitatea activităților educaționale și de învățare. Cadrul didactic poate adapta materialele, tehnicile și conținutul temelor la specificul dizabilității, în funcție de nevoile subiectului cu care lucrează.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta profesorul în aplicarea programei școlare pentru proiectarea și derularea la clasă a activităților de predare-învățare-evaluare, în concordanță cu specificul disciplinei.

Programa școlară permite o abordare didactică flexibilă, adaptată particularităților de vârstă și individuale precum și intereselor elevilor din ciclul gimnazial și lasă libertatea cadrului didactic de a propune teme și subiecte care vizează elevi cu diferite niveluri de învățare. Este recomandată realizarea activităților astfel încât elevii să își manifeste libertatea de alegere în ceea ce privește subiectul.

Subiectul aplicativ este pretext al temei plastice. Se va urmări atât înțelegerea conceptelor, cât și utilizarea practică a acestora. Se vor dezvolta competențe de susținere orală a lucrărilor proprii.

Prezentarea noțiunilor de istorie a artelor într-o abordare diferită, contextualizată va stârni interesul elevilor, care vor fi antrenați în călătorii virtuale și încurajați să se exprime prin imagini, cât și al profesorilor, care au oportunitatea de a valorifica metodele moderne de predare, folosind alături de bibliografia clasică, mijloacele informatice.

Programa de Educație plastică are în vedere însușirea graduală a limbajului vizual, a tehnicilor specifice și a noțiunilor de teorie constructivă a formei și a culorii. Dobândirea competențelor generale și specifice stabilite în programă se realizează prin activități predominant practice. În cazul activităților practice este recomandată utilizarea tehnicilor specifice artelor plastice (tehnica picturii, graficii și modelajului) precum și a tehnicilor IT, respectiv generarea și procesarea de imagini computerizate, fotografie și film digital, în funcție de resursele unității școlare.

Demersul didactic va fi construit pe strategii activ-participative: lucrul în echipă, dezvoltarea de proiecte tematice, brainstormingul, metoda cubului, metoda cadranelor, turul galeriei, jocul de rol. Se recomandă implicarea în proiecte, realizate individual și în grup și participarea la cât mai multe concursuri de artă și expoziții astfel încât elevii să devină participanți activi în propria învățare. Se recomandă utilizarea tablei interactive sau a videoproietorului în activitatea de la clasă. Se vor prezenta texte și imagini reprezentative și se vor accesa site-urile muzeelor și galeriilor de artă.

Pentru dezvoltarea creativității și imaginației artistice este recomandată folosirea de metode prin care experimentul artistic să fie acceptat și încurajat. Demersul didactic este flexibil, favorizând libertatea artistică, inovația și exprimarea creativității. Experimentarea permanentă trebuie sprijinită, astfel încât preocuparea majoră să fie aceea de a formula întrebări, nu neapărat de a obține un anumit produs finit.

Înțelegerea faptului că într-o creație artistică rezultatul final, cât și răspunsul artistic sunt importante, însă traseul parcurs de elevi, prin încercare și eroare, este fundamental, conduce la formarea unui anumit tip de gândire și abordare artistică.

Pentru o mai bună organizare, este oferită o listă orientativă a materialelor și a instrumentelor de lucru:

- hârtie de diferite grosimi și texturi diferite, carton, coli de scris;
- creioane B-12B, creioane colorate, creioane cerate;
- cărbune, pastel;
- acuarele, tempera, guașe, acrilice, pigmenți - coloranți cu termofixare pentru material textil;
- material textil, pânză ;
- ceramică;
- lut, pastă de modelaj;
- pensule, bureți, rigle;
- foarfece, cutter, adezivi.

În funcție de subiect, de unitatea de învățare sau de perioada din an (sărbători religioase, sărbători din folclor, zile din calendarul naturii, zile cu importanță pentru anul școlar etc.), pot fi organizate activități în afara școlii care susțin demersul didactic derulat la clasă, precum:

- vizite la Muzeul de Artă, la galerii de artă pentru a viziona expozițiile permanente sau pentru a participa la diferite ateliere;
- vizite la expoziții organizate cu diferite ocazii;
- participarea la expoziții stradale;
- participarea la târgurile cu produse tradiționale, realizate manual (de exemplu: Târgul olarilor, Târgul meșteșugarilor, Târgul de Moș Nicolae, Târgul de Ziua Națională a României, Târgul de mărtisor etc.);
- participarea la ateliere tematice (de exemplu, reciclarea hârtiei și a plasticului, confecționarea de rame de tablouri, pictură pe sticlă, pe lemn, pe mobilă, realizarea de colaje/ afișe/ panouri etc.);
- organizarea de întâlniri cu artiști plastici, meșteri populari, oameni de cultură etc.;
- participarea la festivaluri pe teme artistico-plastice;
- participarea la concursuri școlare sau la simpozioane pentru elevi;
- derularea de activități utilizând softuri educaționale de profil;
- participarea la activități de tip șezătoare alături de artiști sau specialiști în domeniu.

Evaluarea reprezintă o componentă intrinsecă a predării și a învățării. Este recomandată cu prioritate abordarea modernă a evaluării ca activitate de învățare. Astfel, sunt potrivite metode precum: urmărirea progresului personal, observarea sistematică, autoevaluarea, interevaluarea, realizarea de proiecte care să valorifice achizițiile elevilor, dar să stimuleze în același timp dezvoltarea de valori și atitudini, în contexte firești, adaptate vârstei, construirea de portofolii sau mape de lucrări. Procesul de evaluare va pune accent pe recunoașterea experiențelor de învățare și a competențelor achiziționate de către elevi în mediul nonformal sau informal. Se recomandă evaluarea lucrărilor pe baza unor criterii specifice, cunoscute de către elevi sau pe baza unor grile de evaluare care urmăresc procese de realizare a unui produs final pe o perioadă mai mare de timp.

Exemplu de activitate pentru clasa a VIII-a – Natură statică -

Context:

Pornind de la întrebările:

- Din ce elemente este compusă natura statică?
- Ce forme și culori au obiectele sau drapajul expus?

Se va introduce un proiect de scurtă durată (2 ore) care să valorifice atât competențele de comunicare, dar și cele artistice ale elevilor. În strânsă legătură cu particularitățile de vârstă și intelect, această temă propune elevilor un exercițiu de reflecție asupra propriilor abilități și aptitudini.

Sarcini de lucru:

1. Prezentarea proiectului:

- elevii vor participa la discuții referitoare la etapele de realizare a naturii statice
- vizionarea unor albume de artă (1.2);
- analizarea unor lucrări realizate de alți elevi sau a unor planșe didactice (1.2).

2. Realizarea naturii statice:

- realizarea unei schițe cu creionul pe coli de hârtie A3, paginație, construcție (2.1);
- finalizarea elementelor de detaliu (farfurie, cană, drapaj etc.) (2.2);
- pregătirea culorilor și aplicarea acestora (2.2);
- adăugarea elementelor decorative.

3. Expoziția propriu-zisă (3.2):

- lucrările pot fi expuse pe simeze, astfel încât impactul să fie unul cât mai vizibil;
- expunerea în linie, de-a lungul sălii de clasă sau pe holul școlii;
- expunerea pe sârmă: lucrările vor fi prinse cu cârlige pe o sfoară;
- expunerea într-o modalitate la alegere;
- realizarea unui tur de galerie între elevi sau cu ceilalți participanți la proiect (alte clase, dacă este cazul).

Competențe specifice vizate:

1. Utilizarea criteriilor valorice proprii în analiza lucrărilor de artă;
2. Punerea în valoare a caracteristicilor instrumentelor și a potențialului expresiv al tehnicilor aplicate, în contexte diferite;
3. Valorizarea, în contexte variate, a caracteristicilor expresive ale limbajului plastic și decorativ în compoziții și în mediul înconjurător;
4. Explorarea unor modalități alternative de exprimare a ideilor, sentimentelor și mesajelor în diferite domenii artistice;
5. Dezvoltarea de evenimente ce pun în evidență produse artistice creative bazate pe teme plastice.

Materiale necesare:

- coli A3, acuarele/ tempera/ guașă/ acrilice, pensule, creion 1B, suport de apă, paletă

Timp de lucru:

- 2 ore

Comentarii:

- Activitatea poate fi derulată în paralel cu alte clase, pentru a evidenția asemănările și diferențele dintre lucrările plastice, prin metoda cubului sau metoda exploziei stelare
- Expoziția finală poate face parte dintr-un proiect mai larg (de exemplu: un proiect în care se pune accentul pe decorarea școlii)
- Expoziția poate fi realizată într-un spațiu cultural, cu scopul promovării talentelor.

Bibliografie

1. Ailincăi, C., (2010), *Introducere în gramatica limbajului vizual*, Editura Polirom, Iași;
2. Arnheim, R., (2011), *Artă și percepție vizuală*, Editura Polirom, Iași;
3. Arnheim, R., (2012), *Forța centrului visual*, Editura Polirom, Iași;
4. Barber, B., (2015), *Principiile fundamentale ale desenului*, Editura Rao, București;
5. Cerghit I., (2002), *Sisteme de instruire alternative și complementare*, Ed. Aramis, București;
6. Cioca, V., (2007), *Jocul de-a arta*, Editura Limes, Cluj-Napoca;
7. Cucuș, C., (2000), *Pedagogie*, Ed. Polirom, Iași;
8. Dabner, D., (2005), *Design Grafic*, Editura Rao, București;
9. Dagen, N.L., (2004), *Pictura. Secrete și dezvoltări*, Editura Rao, București;
10. Eco, U., (2014), *Istoria urâtului*, Editura Rao, București;
11. Eco, U., (2012), *Istoria frumuseții*, Editura Rao, București;
12. Fride-Carrassat, P., Marcade, I., (2007), *Mișcări artistice în pictură*, Editura Rao, București;
13. Focillon, H., (1995), *Viața formelor*, Editura Meridiane, București;
14. Francastel, P., (1972), *Realitatea figurativă*, Editura Meridiane, București;
15. Genevieve, M., (2000), *De ce și cum evaluăm*, Ed. Polirom, Iași;
16. Goleman, D., (2008), *Inteligența emoțională*, Editura Curtea Veche, București;
17. Gombrich, E.H., (1973), *Artă și iluzie*, Editura Meridiane, București;
18. Gombrich, E.H., (2007), *Istoria artei*, Editura Pro Editura și Tipografie, București;
19. Joița, E., (2002), *Educația cognitivă*, Ed. Polirom, Iași;
20. Jones, A.F., (2003), *Introducere în artă*, Editura Lider, București;
21. Kandinski, W., (1994), *Spiritualul în artă*, Editura Meridiane, București;
22. Leon, B.A., (1972), *Despre picture*, Editura Phaidon;
23. Meredieu, F., (2005), *Arta și noile tehnologii*, Editura Rao, București;
24. Michalko, M., (2008), *Secretele creativității. Fii genial!*, Editura Amaltea, București;
25. Monteil, J.-M., (1997), *Educație și formare*, Ed. Polirom, Iași;
26. Oprea, C.L., (2003), *Pedagogie. Alternative metodologice interactive*, Ed. Universității, București;
27. Preda, V., (2006), *Terapii prin mediere artistică*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca;
28. Roco, M., (2001), *Creativitate și inteligență emoțională*, Editura Polirom, Iași;
29. Stanciu, M., (1999), *Reforma conținuturilor învățământului. Cadru metodologic*, Ed. Polirom, Iași;

30. Wallon, Ph., Cambier, A., Engelhart, D., (2012), *Psihologia desenului la copil*, Editura Trei, București.

Grupul de lucru:

Liana Maria MITRAN, coordonator Ministerul Educației

Delia STOICESCU, coordonator Inspectoratul Școlar Județean Sibiu

Nume și prenume	Instituție de apartenență
Stoicescu Delia	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
Florea Bianca	Inspectoratul Școlar Județean Sibiu
Guță Ioana	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.2 Sibiu
Balint Camelia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.2 Sibiu
Neagu Teodora	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.2 Sibiu
Nedela Simona	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.2 Sibiu
Făgețan Rodica Delia	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Vecsei Mihaela	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Herțoiu Maria	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Opriș Laura	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Felderă Bianca	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Birău Octavian	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu
Cândea Burnete Laura	Centrul Școlar de Educație Incluzivă Nr.1 Sibiu